

Reactie op 'Particulier natuurbeheer,

De redactie van De Levende Natuur beschrijft in haar artikel van januari 2005 de grote voordelen die de minister van LNV ziet in particulier natuurbeheer. Zijn argumenten: het is goedkoper, beleidsdoelen worden sneller gerealiseerd, de belangstelling voor natuurbeheer wordt vergroot en inkomsten op het boerenbedrijf zullen toenemen. Gelardeerd met een prikkelende cartoon stelt de redactie sceptisch: 'Zijn deze doelen niet te hoog gegrepen en wordt de natuur ook beter van particulier beheer?'

Drs. L. Spoormakers constateert in De Levende Natuur, maart 2005, dat 'niet het uiteindelijke doel is gewijzigd, maar de weg er naar toe'. En daar ben ik het geheel mee eens. De heer Spoormakers stelt mijns inziens terecht dat de redactie het particulier natuurbeheer tot een probleem maakt door het af te doen als een geldkwestie van de minister. Dreigt er werkelijk zo'n groot probleem? Hij komt, net als ik, tot een ontkenning. De provincies bepalen de natuurdoelen en sturen aan op kwaliteit. Uit onderzoek van het Expertisecentrum van het ministerie van LNV (van der Zee, 2004) blijkt dat de natuurdoelen voor de EHS door particulieren redelijkerwijs zijn te realiseren. De subsidieregeling Natuurbeheer kent daarnaast allerlei kwaliteitscriteria en beheersvoorschriften waaraan de natuurbeheerder zich heeft te houden. SBNL weet uit haar eigen praktijkervaring, dat particulieren erin slagen, aan deze criteria te voldoen.

Kinderziektes

Blijft natuurlijk het probleem dat natuurontwikkeling door particulieren (omvorming van landbouwgrond naar natuur) langzaam op gang komt. De oorzaken zijn evident. Landgoedeigenaren en boeren hebben niet al te beste ervaringen met de overheid. Nieuwe regelingen worden dan ook eerst argwanend bekeken.

De voorlopers hebben daarnaast te maken gekregen met alle kinderziektes en reparaties aan de regeling. Bovendien hadden zij aanvankelijk te kampen met een woud aan wet- en regelgeving.

Cartoon: Paul Dirks

De volgers zijn momenteel serieus aan het nadenken of particulier natuurbeheer een reële optie voor hun toekomst is. Daarbij spelen ook emotionele en sociale aspecten een rol. Het omvormen van goede landbouwgrond die een voorvader met bloed, zweet en tranen tot bloei heeft gebracht is geen lichtvaardige beslissing. Ook stoppen als boer en verder gaan als natuurbeheerder is geen stap die je zomaar even neemt. Wat denken de burens daar trouwens van?

Ondernemers in het groen

Terug naar het artikel van de redactie. Zij stelt: 'Het gevaar is dus aanwezig dat grote aantallen particulieren voor het natuurbeheer kiezen vanwege de pecunia en niet vanwege het natuurbehoud'. Zij onderbouwt dit door te stellen dat 'het beheer aantrekkelijk wordt gemaakt door hoge subsidies'. Mogelijk dat de redactie in de war is met de subsidiebedragen uit de Regeling Agrarisch natuurbeheer. Maar de subsidies voor het beheer van (nieuwe) natuurterreinen, die overigens voor terreinbeheerders en particulieren gelijk zijn, zijn niet erg hoog. Veel kosten van het beheer zijn in de subsidie niet meegenomen. Met natuurontwikkeling rijk worden, is een fabeltje.

De beheerder, en dus ook de particulier, zal de kosten moeten drukken of aanvullende inkomsten moeten genereren om het natuurbeheer betaalbaar te houden. Enkele jaren terug hebben SBNL en Alterra

het boekje 'Ondernemers in het groen' uitgegeven, met voorbeelden uit binnen- en buitenland hoe je de natuur te gelde kunt maken. Voor de lezers van De Levende Natuur is dat misschien vloeken in de kerk. SBNL is echter van mening dat door het genereren van extra inkomsten, bijvoorbeeld door recreatie, een duurzame financiering voor het beheer ontstaat. Hetzelfde geldt voor vrijwilligers, die veel vrije tijd in de natuur spenderen aan onderhoud en beheer, omdat ze daar ook zelf profijt van hebben. Nog te vaak worden er dogmatische vetes uitgevochten over de benutting van onze natuur.

Natuurbeelden

Daarmee raak ik de ethische discussie over de relatie tussen mens en natuur. Een discussie die iedereen vanuit zijn eigen natuurbeeld voert. Alterra heeft onderzocht dat onder de Nederlanders vijf natuurbeelden opgang doen (Buijs, 2003). Bij natuurorganisaties overheerst het beeld van de 'wilderisnatuur': De natuur moet zoveel mogelijk haar gang kunnen gaan; sporen van menselijke invloed worden als storend ervaren. Veel particulieren en agrariërs herkennen zich meer in het 'brede natuurbeeld' – Alles wat groeit en bloeit is natuur – of het 'functionele natuurbeeld': de natuur staat ten dienste van de mens, en in het bijzonder de landbouw. Die natuur moet worden onderhouden om verwildering te voorkomen.

een groen begin

René Munsters

Naar mijn mening moeten we respect opbrengen voor deze verschillende visies op de natuur en elkaar de ruimte geven om het beheer op eigen manier vorm te geven.

In het belang van de Nederlandse natuur moeten we niet doorgaan met elkaar te bestrijden, maar de handen in één slaan. Boeren, particulieren en terreinbeheerders hebben elkaar over en weer wat te bieden. Te denken valt aan kennis en vaardigheden, maar ook aan menskracht, machines en materiaal. Willen we de kwaliteit van onze natuur in en buiten de EHS realiseren en handhaven, dan zullen er over en weer in volstrekte gelijkwaardigheid afspraken gemaakt moeten worden over het beheer.

Platform

In deze rubriek is ruimte voor opinies en reacties

SBNL heeft in 2004 het voortouw genomen met het project Samen voor Natuur, in samenspraak met Staatsbosbeheer en Natuurlijk Platteland. Komende jaren willen we financierings- en samenwerkingsvormen nader uitwerken. Deze aanpak lijkt mij niet pennywise-poundfoolish, zoals de redactie stelde, maar nuchtere Hollandse boerenwijsheid.

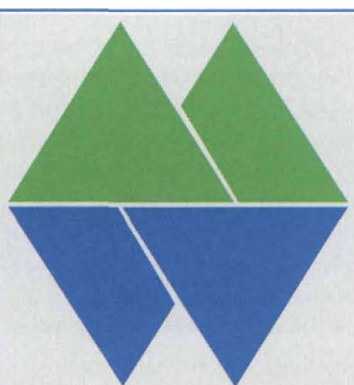
Literatuur

Buijs, A.E., 2003. Bepaal je eigen natuurbeeld. Folder Alterra.

Zee, F. van der, 2004. Natuurdoelenverkenning. EC-LNV.

Ing. R. F.J.J. Munsters MSM
Directeur-rentmeester SBNL
Postbus 159
3960 BD Wijk bij Duurstede
e-mail: r.munsters@sbnl.nl

Reacties op dit artikel zijn van harte welkom. Ze zullen worden gepubliceerd op de website www.delevendenatuur.nl. De redactie overweegt volgend jaar een themanummer over particulier natuurbeheer uit te brengen.

maatwerk met visie

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Inventarisatie en onderzoek

macrofauna, visfauna
herpetofauna, vlinders, vogelecologie
ecotoxicologie
vegetatiekartering
aquatische ecologie
ecosysteemanalyse
geografische informatiesystemen
vogels en windenergie
vliegveiligheid en vogels
Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn
Flora- en faunawet

Visie- en planvorming

natuurontwikkeling
landschapsvisies
landschapontwikkelingsplannen
ecologische infrastructuur
integraal waterbeheer
milieu-effectenrapportage

Inrichtings- en beheerplannen

natuurvriendelijke oevers
helofytenfilters
visstandbeheerplannen
stedelijk groen
faunavoorzieningen
inrichtingsplannen
beheerplannen
besteksvorbereiding
projectbegeleiding

Monitoring en evaluatie

natuurvriendelijke oevers
flora en vegetatie, fauna

Onder water...

inventarisatie en onderzoek flora en fauna
zoute en zoete wateren
harde en zachte substraten
onderwaterfoto, -video, -film

gecertificeerd ISO 9001
lid ONRI
lid Netwerk Groene Bureaus

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg
Telefoon 0345 - 512710

Fax 0345 - 519849
E-mail info@buwa.nl
Website www.buwa.nl